

Πρόταση Νομοθετικής Ρύθμισης για Απαλλαγή Άμεσης Φυλάκισης

Του

Αλέξανδρου Κληρίδη

Δικηγόρου

Εκ μέρους του

Συνδέσμου Προστασίας Δικαιωμάτων Φυλακισμένων και Αποφυλακισθέντων

Σεπτέμβριος 2020

a.clerides@clerideslegal.com / alexandrosclerides@gmail.com

Ο στόχος της πρότασης είναι να απαγορευτεί σε δικαστήριο να επιβάλει άμεση φυλάκιση σε συγκεκριμένα άτομα και περιπτώσεις οι οποίες έχουν καταδικαστεί σε οποιαδήποτε ποινή φυλάκισης κάτω των 6 μηνών και / ή φυλάκιση λόγω χρηματικής οφειλής κάτω των €1.708 και έχουν λευκό ποινικό μητρώο.

Σκοπός του εν λόγω κειμένου είναι η έναρξη της συζήτησης αναφορικά με τον πιο πάνω στόχο και η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου υπόβαθρου ως βάσει για ανάπτυξη της συζήτησης που θα καταλήξει στην απαιτούμενη ρύθμιση.

Για την σύνταξη της πρότασης λήφθηκαν υπόψη τα πιο κάτω δεδομένα. Δηλαδή αφού μελετήθηκαν, έτυχαν σχετικής ανάλυσης με σκοπό να περιοριστεί και να συγκεκριμενοποιηθεί ο στόχος προς καλύτερη επίτευξη του στόχου. Η σειρά των αναφορών είναι τυχαία και δεν έχει καμία σχέση ως προς την σημασία της κάθε αναφοράς. Όλα τα δεδομένα ήταν εξίσου σημαντικά για την παρουσίαση της παρούσας πρότασης

Λαμβάνοντας υπόψη τον περί της Προστασίας Ανήλικων Τέκνων Καταδικασθεισών ή Υποπτών Μητέρων Νόμος του 2005 (3(I)/2005) ως παράδειγμα

(link - http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2005_1_33/full.html)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη τον περί της Υφ' Όρων Αναστολής της Εκτελέσεως Ποινής Φυλακίσεως εις Ωρισμένας Περιπτώσεις Νόμος του 1972 (95/1972)

(link - http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1972_1_95/full.html)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη τον περί Κηδεμονίας και Άλλων Τρόπων Μεταχείρισης Αδικοπραγούντων Νόμος του 1996 (N. 46(I)/1996)

(link - http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1996_1_46/full.html)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη τον περί Αποκαταστάσεως Καταδικασθέντων Νομο του 1981 (N.70/1981)

(link - http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1981_1_70/full.html)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη σχετικά άρθρα του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμος (ΚΕΦ.155)

(link - http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/0_155/full.html)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη σχετικά άρθρα 26 - 35 του περί Ποινικού Κώδικα Νόμος (ΚΕΦ.154)

(link - http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/0_154/index.html)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη σχετικά άρθρα 11 και 12 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(link - <http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/syntagma/full.html>)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη ότι εκτός από τις πιο πάνω νομοθεσίες οι οποίες επεμβαίνουν με διάφορους τρόπους στο έργο ενός Δικαστηρίου κατά το στάδιο της επιβολής ποινής υπάρχει και ο περί Εξωδίκου Ρυθμίσεως Αδικημάτων Νόμος του 1997 (Ν.47(Ι)/1997) ο οποίος συμπεριλαμβάνει μια σειρά αδικημάτων που επιδέχονται εξώδικη ρύθμιση,

(link - http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1997_1_47/full.html)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη σχετικά άρθρα στην Σύμβαση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, της Χαρτας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της σχετικής κυρωτικής κυπριακής νομοθεσίας που τα ενεργοποιεί

(link - https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ELL.pdf&ved=2ahUKEwjV-8W2zpDsAhXRAmMBHbt-AGUQFjAAegQIARAB&usg=AOvVaw3tuPF1LBKyCEfID1NZyKlr)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη την σύμφωνη τάση και ίδια στρατηγική που επιχειρείται να εφαρμοστεί στο Ηνωμένο Βασίλειο μέσω του Υπουργού Δικαιοσύνης της Αγγλίας.

(link - <https://www.bbc.co.uk/news/uk-46847162>)

<https://www.surreycomet.co.uk/news/national/17698472.justice-committee-backs-plans-restrict-short-prison-sentences/>)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη ότι αρχικά σε άλλα κράτη (Σκωτία) εφαρμόζονταν παρόμοιο μέτρο ως επίσημη σύσταση (presumption) από την εποπτική διοικητική εξουσία προς την δικαστική εξουσία αφού έχουν αναγνωριστεί όλα όσα αναφέρονται στο παρών κείμενο και μάλιστα συζητείται η διεύρυνση του μέτρου από 3 μήνες σε 12.

(link - <https://www.gov.scot/news/reducing-ineffective-short-prison-terms/>)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στην Σκωτία προχώρησαν και αυτή την επίσημη σύσταση την έχουν εντάξει σε νομοθεσία με σχετικά άρθρα στο Criminal Justice and Licensing (Scotland) Act 2010, article 16, όπου απαγορεύεται η άμεση φυλάκιση σε άτομα που έχουν καταδικαστεί με ποινή 3 μήνες και κάτω.

(link - <https://www.legislation.gov.uk/asp/2010/13/part/1/crossheading/short-sentences>)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη την νομοθεσία σε άλλα κράτη όπως της Αυστραλίας όπου υπάρχει η δυνατότητα υπό συγκεκριμένες υπόθεσης να επιβληθεί ποινή υπό κατ οικον. περιορισμό (house arrest).

(link - <https://lsc.sa.gov.au/dsh/print/ch10.php#Ch2124Se301410>)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά άρθρα του περί Φυλάκων Νόμο του 1996 (62(I)/1996) και των περί Φυλακών (Γενικών) Κανονισμών αναφορικά με τα άρθρα που αφορούν τις περιπτώσεις κατ. οικον. περιορισμού.

(link - http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1996_1_62/full.html)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη το γνωστό και διαχρονικό πρόβλημα του υπερπληθυσμού των Κεντρικών Φυλακών,

(link - <https://m.kathimerini.com.cy/gr/kypros/ad-hoc-epitropi-gia-apofortisi-toy-yperplithysmoy-stis-kentrikes-fylakes>)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη το κόστος που υπάρχει για την εισαγωγή και καθημερινή συντήρηση ενός ατόμου εντός των Κεντρικών Φυλακών,

<https://www.philenews.com/koinonia/eidiseis/article/681123/-77-4-imerisios-stoichizei-sto-kratos-o-kathe-kratoymenos>

Και

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πληθυσμός των Κεντρικών Φυλακών αποτελείται με πάνω από 30% καταδικασμένων ατόμων με ποινή κάτω των 6 μηνών και το 48% με ποινή κάτω των 12 μηνών (νούμερα 2018).

(link

- https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/populationcondition_27main_gr/populationcondition_27main_gr?OpenForm&sub=7&sel=2)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη καθημερινές περιπτώσεις και παραδείγματα όπου άτομα καταδικάζονται σε άμεση εκτελεστή ποινή φυλάκισης ακόμα και για μερικές μέρες.

<https://www.alphanews.live/cyprus/istories-katadikon-gia-ena-mpitoni-petrelaio-kai-klemmena-santoyits-binteo>

Και

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα Δικαστήριο δεν μπορεί να πράττει εκτός των πλαισίων του νόμου.

(link - http://www.cylaw.org/cgi-bin/open.pl?file=apofaseis/aad/meros_1/1990/rep/1990_1_0264.htm&qstring=%F0)

[%F1%F9%F4%EF%E3%E5%F1%EF%2A%20and%201990%20and%20264](#)

http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1960_1_14/full.html

Και

Λαμβάνοντας υπόψη τις εκθέσεις και μελέτες που έχουν γίνει ως προς τα αρνητικά αποτελέσματα που έχει μια τόσο μικρή ποινή φυλάκισης χωρίς κανένα απολύτως θετικό αποτέλεσμα στο άτομο και κατ'επέκταση στην κοινωνία.

(link - <https://theconversation.com/short-prison-sentences-as-a-last-resort-wont-work-unless-the-probation-service-is-fixed-110480>)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη τις μελέτες που έχουν γίνει αναφορικά με την ελάχιστη χρονική περίοδο που χρειάζεται για την σωστή αναμόρφωση ενός παραβάτη

(link – https://consult.gov.scot/community-justice/short-periods-of-imprisonment/user_uploads/624951_v3_20150917.pdf)

και

<https://reformscotland.com/wp-content/uploads/2017/08/Reforming-Prison.pdf>)

Και

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο υπερπληθυσμός στις φυλακές που προκαλείται από την φυλάκιση τέτοιων περιπτώσεων με μικρές ποινές φυλάκισης επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τα σωφρονιστικά και αναμορφωτικά προγράμματα των φυλακών που θα έπρεπε και πρέπει να συγκεντρώνουν τις προσπάθειες τους σε ποιο σοβαρές περιπτώσεις,

(link - [https://coebank.org/media/documents/Doing More with Less Prisoner Rehabilitation in Ireland.pdf](https://coebank.org/media/documents/Doing_More_with_Less_Prisoner_Rehabilitation_in_Ireland.pdf))

Και

Λαμβάνοντας υπόψη το καταστροφικό επακόλουθο αφαίρεσης λευκού ποινικού μητρώου και στίγμα φυλακισμένου που δημιουργούνται στις περιπτώσεις Άμεσης Φυλάκισης, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την χειροτέρευση του προβλήματος αναφορικά με τους αστέγους, ανέργους και άπορους.

Και

Λαμβάνοντας υπόψη την νομολογία αναφορικά με την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου από τα Δικαστήρια στην Κύπρο

(link - http://www.cylaw.org/cgi-bin/open.pl?file=apofaseis/aad/meros_4/1991/rep/1991_4_3294.htm&qstring=%F0%E5%F1%E9%F0%F4%F9%F3%2A%20and%20%E5%F1%EC%E7%ED%E5%E9%2A%20and%20%ED%EF%EC%EF%2A%20and%20%E1%F1%E8%F1%2A%20and%20%EB%E5%EE%E7%20and%20%E4%F5%ED%E1%F4%E1%2A%20and%20shall%20and%20may)

ΡΥΘΜΙΣΗ

Όλα μαζί τα πιο πάνω συνηγορούν, επιτρέπουν και κρίνουν απαραίτητη την νομοθετική ρύθμιση με σκοπό να μπορεί πλέον βάσει νόμου να απαγορεύεται η άμεση φυλάκιση ενός ατόμου που έχει καταδικαστεί με ποινή φυλάκισης κάτω των 6 μηνών ή οποιαδήποτε φυλάκιση για χρηματικό ποσό κάτω των 1.700ευρ.

Η ρύθμιση αυτή θα αφορά και θα εφαρμόζεται μόνο σε άτομα τα οποία είναι λευκού ποινικού μητρώου και έχουν καταδικαστεί από Δικαστήριο σε οποιαδήποτε ποινή η οποία εμπίπτει στην περιγραφή του σκοπού, δηλαδή μέχρι 6 μήνες ποινής φυλάκισης και /η ποινή φυλάκισης λόγο χρηματικής οφειλής κάτω των 1700.

Εννοείται ότι η ρύθμιση θα έχει εφαρμογή και σε άτομα τα οποία σύμφωνα με τον περί Αποκαταστάσεως Καταδικασθέντων Νόμος του 1981 (Ν.70/1981) θεωρούνται ότι έχουν αποκατασταθεί από προηγούμενη τους καταδίκη και δεν μπορεί να γίνει επίκληση ή αναφορά σε αυτή μετά από ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα βάσει του ιδίου του νόμου.

Μια απλή σύσταση προς τα Δικαστήρια δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική. Τέτοια ευχέρεια υπάρχει βάσει των νόμων που αναφέρονται πιο πάνω και δεν εφαρμόζεται ή εφαρμόζεται σε ελάχιστες περιπτώσεις, αμελητέες συγκριτικά με το σύνολο των περιπτώσεων που δημιουργούν το πρόβλημα.

Η ρύθμιση θα πρέπει να εφαρμόζεται ασχέτως αδικήματος και ασχέτως άλλης ρύθμισης σε οποιοδήποτε άλλο νόμο.

Η ρύθμιση θα πρέπει να επιβάλει στο Δικαστήριο ότι δεν μπορεί να μην διατάξει την αναστολή της φυλάκισης σε αυτές τις περιπτώσεις με τον τρόπο που θα αναφέρεται στα συγκεκριμένα άρθρα.

Ως εναλλακτική πρόταση της πιο πάνω ρύθμισης, μπορεί με άλλο ανεξάρτητο νόμο το Δικαστήριο να διατάσσει το καταδικασθέν άτομο να εκτίσει αυτή την ποινή υπό κάτ. οικον. περιορισμό (house arrest).

Αυτό μπορεί να γίνει με την εφαρμογή ηλεκτρονικού βραχιολιού, τεχνολογία την οποία οι Κεντρικές Φυλακές έχουν ήδη και χρησιμοποιούν μόνο σε κάποιες περιπτώσεις.

ΠΡΟΤΑΣΗ (Α)
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΝΟΜΟΥ
Άρθρο 3^Α και 3^Α 1

Αρχική πρόταση είναι η τροποποίηση του περί της Υφ' Όρων Αναστολής της Εκτελέσεως Ποινής Φυλακίσεως εις Ωρισμένas Περιπτώσεις Νόμος του 1972 (95/1972) όπου μπορεί να προστεθεί το άρθρο 3^Α συμπληρωματικά του άρθρου 3. Το άρθρο 3.1 επιτρέπει σε ένα Δικαστήριο να αναστείλει ποινή φυλάκισης όταν αυτή είναι κάτω από 3 χρόνια και υπό τις περιστάσεις (3.2). Στο εν λόγω άρθρο χρησιμοποιείται η λέξη «δύναται» για να δοθεί η εξουσία / δύναμη / ευχέρεια του Δικαστηρίου να το εξετάσει και μάλιστα μέσα από το άρθρο 3.2 αφήνεται στο Δικαστήριο να εξετάσει αν η αναστολή «δικαιολογείται από το σύνολο των περιστάσεων».

Η λέξη «δύναται» (may) στην ευρύτερη νομολογία της Κύπρου επιτρέπει στο Δικαστήριο να εξασκήσει διακριτική ευχέρεια και όχι να το αναγκάσει να εφαρμόσει όσα αναφέρονται στο άρθρο.

Για να πετύχει ο σκοπός της συγκεκριμένης ρύθμισης θα πρέπει με νομοθετική ρύθμιση να περιοριστεί αυτή η ανεξέλεγκτη ευχέρεια του Δικαστηρίου στις περιπτώσεις που αναφέρονται εντός της παρούσας πρότασης και αυτό θα πετύχει με την προσθήκη του άρθρου 3^Α το οποίο θα παρουσιάζει την φράση «δεν δύναται».

Το νέο άρθρο 3^Α θα πρέπει να αναφέρει ότι

«οσάκις Δικαστηρίων επιβάλλει ποινή φυλάκισης μη υπερβαίνουσα τους έξι 6 μήνες ή φυλάκιση λόγω χρηματικής οφειλής ύψους μέχρι 1.700, δεν δύναται να μην αναστείλει αυτή.»

Και το Άρθρο 3 Α 1

«Δικαστήριο για να μπορεί να διατάξει την αναστολή ποινής φυλάκισης ως το άρθρο 3^Α ο καταδικασθείς πρέπει να είναι λευκού ποινικού μητρώου και να μην εκκρεμούν άλλες ποινικές υποθέσεις ενάντιων του κατά την ημέρα καταδίκης»

ΠΡΟΤΑΣΗ (B)

ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ

Ως εναλλακτικό μέτρο του αμέσως πιο πάνω, πιθανή πρόταση για νομοθετική ρύθμιση είναι με διαφορετικό ξεχωριστό νόμο να επιβάλλεται στα Δικαστήρια της Κύπρου όταν Α) αποφασίσουν πως η ποινή θα είναι αυτή της φυλάκισης και Β) ότι το μέγεθος αυτής της φυλάκισης θα είναι 6 μήνες και κάτω και Γ) ο καταδικασθέντας έχει λευκό ποινικό μητρώο, τότε αυτόματα ο τρόπος έκτισης της ποινής αυτής θα είναι με υποχρεωτικό διάταγμα κάτ. οικον. περιορισμού.

Παράδειγμα ο περί της Προστασίας Ανήλικων Τέκνων Καταδικασθεισών ή Ύποπτων Μητέρων Νόμος του 2005 (3(I)/2005).

Ο συγκεκριμένος νόμος μπορεί να φέρει τίτλο ο περί Αναγκαστικής Εφαρμογής Κατ Οικον Περιορισμού Νόμο του 2020

Άρθρο 1 – Τίτλος του νόμου

Άρθρο 2 – Ερμηνείες που πρέπει να ξεκαθαρίζουν στον εν λόγω νόμο. Πιο σημαντικές φράσεις για ερμηνεία θα είναι «κακούργημα», «πλημμέλημα», «καταδίκη», «ποινή στερητική της ελευθέριας»,

Άρθρο 3 – Θα αναφέρει ότι «όπου σε νόμο προβλέπεται ποινή στερητική της ελευθέριας για οποιοδήποτε αδίκημα, και το Δικαστήριο έχει επιβάλει τέτοια ποινή ως καταδίκη σε άτομο για διάρκεια 6 μηνών και κάτω, η έκτιση της ποινής αυτής θα είναι υπό κάτ. οικον. περιορισμό μόνο.

Άρθρο 4 – Μετα από τέτοιο διάταγμα ο καταδικασθέντας θα μεταφέρεται στις Κεντρικές Φυλακές προσωρινά για την εφαρμογή του βραχιολιού και την ρύθμιση αυτού για την ηλεκτρονική παρακολούθηση του ατόμου αυτού.

Άρθρο 5 - σε περίπτωση που επιβληθεί τρόπος έκτισης ποινής σύμφωνα με τα άρθρα του παρών νόμο, θα ισχύουν τα σχετικά άρθρα που βρίσκει κάποιος στον περί Φυλακή Νόμο και που αφορούν την περίπτωση όπου κάποιος παραβιάσει την προϋπόθεση να παραμείνει υπό κάτ. οικον. περιορισμό ή καταστρέψει το βραχιόλι.

ΑΝΥΣΗΧΙΕΣ / ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΑΝΥΣΗΧΙΑ 1

Αν με την πιο πάνω ρύθμιση θα έχουμε το παράδοξο ένα Δικαστήριο να προσπαθεί να επιβάλει μεγαλύτερες ποινές φυλάκισης για να διαφύγει του συγκεκριμένου άρθρου.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 1

Σκοπός και στόχος είναι να αποφευχθεί η άμεση φυλάκιση περιπτώσεων που θα καταδικαστούν για πρώτη φορά με ποινή κάτω των 6 μηνών. Οι περιπτώσεις αυτές είναι περιπτώσεις οι οποίες αν το Δικαστήριο προσπαθήσει να επιβάλει ποινή μεγαλύτερη των 6 μηνών αυτή θα είναι έκδηλα υπερβολική και ανατρέψιμη στο Εφετείο. Είναι περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν κατηγορίες για χρηματικές οφειλές μικρού χρηματικού ποσού, ή κατηγορίες κλοπής αντικειμένων χαμηλής αξίας κ.α. Θεωρούμε ότι σε αυτές τις περιπτώσεις και με την προϋπόθεση ότι είναι άτομα λευκού ποινικού μητρώου, τότε το Δικαστήριο αν επιβάλει ποινή πάνω από 6 μήνες θα είναι έκδηλα υπερβολική.
